

Οι αισθήσεις κατά τους πατέρες της εκκλησίας - Του Μιχάλη Κουτσού

/ [Γνώμες](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=401094>)

Η ψυχή του ανθρώπου, ως πνοή του Θεού, είναι κατεξοχήν πνευματική και ο άνθρωπος είναι πνευματικός όχι ψυχικός. Ο ψυχικός ζει σύμφωνα με την υλική του ψυχή και το υλικό του σώμα. Πνευματικός είναι ο εμπορούμενος από το Άγιο Πνεύμα, οπότε η ψυχή ξαναποκτά τις προπρωτικές πνευματικές αισθήσεις. Ζει πνευματικά σημαίνει ότι έχει μέσα του το Άγιο Πνεύμα με όλες τις δωρεές, που αυτό χαρίζει στην ψυχή και το σώμα του ανθρώπου, δηλαδή στον όλο άνθρωπο.

- Γράφει ο Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας

Για τις αισθήσεις μιλούν οι πατέρες της εκκλησίας και δίνουν μεγάλη σημασία στον τρόπο, με τον οποίο τις μεταχειριζόμαστε. Τις αισθήσεις του σώματος τις εντάσσουν μέσα στο αγωνιστικό πνεύμα του ανθρώπου για λύτρωση και σωτηρία κι έτσι καθαγιαζονται.

Ο Εφραίμ, ο Γέροντας της Σκήτης του Αγίου Ανδρέα, λέγει: «Όπως το σώμα έχει 5 αισθήσεις, έτσι και η ψυχή έχει 5 ψυχικές αισθήσεις που είναι: α) ο νους β) η διάνοια γ) η φαντασία δ) η αίσθηση και ε) η δόξα.

Ο νους είναι πλασμένος για να βλέπει το Θεό, την Παναγία τους Αγγέλους, τους Αγίους, τους ανθρώπους (καλούς και κακούς), τους δαίμονες και τον εαυτόν της (αυτοόραση της ψυχής).

Η διάνοια επεξεργάζεται το «υλικό» του νου και το συναρμολογεί, για να εκφραστεί το «υλικό» με τον προφορικό ή τον ενδιάθετο λόγο.

Η φαντασία (η υγιής και όχι η αρρωστημένη) μας επιτρέπει να φέρνουμε στον νου μας αληθινά γεγονότα π.χ. την Σταύρωση του Χριστού, για να παράγουμε έτσι άγιες σκέψεις, που θα μας βοηθήσουν να προσευχηθούμε, να συναισθανθούμε την αμαρτωλότητά μας, βοηθώντας έτσι στην σωτηρία μας.

Η αίσθηση είναι το πνευματικό «ραντάρ» του ανθρώπου, με το οποίο ο άνθρωπος πληροφορείται αγιοπνευματικώς, ποιοι είναι οι δαιμονικοί λογισμοί, που πλησιάζουν το νου, και ποιοι οι αγαθοί λογισμοί.

Τέλος δόξα είναι η αίσθηση που θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε ότι αυτό που βλέπουμε με τα σωματικά μας μάτια είναι αληθινό ή είναι δαιμονική απάτη».

Η μεγαλύτερη απάτη όλων των ανθρώπων σε τούτη την άθλια ζωή κατά τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη είναι το γεγονός ότι νομίζουμε τα γήινα και κοσμικά πράγματα ως μεγάλα, επειδή είναι κοντά στις αισθήσεις μας και τα ουράνια ως μικρά, επειδή είναι μακριά από τις αισθήσεις μας.

Οι αισθήσεις πριν από την πτώση του ανθρώπου ήταν πιο εκλεπτυσμένες. Ο άνθρωπος μέσω των αισθήσεών του ήταν ικανός να αντιλαμβάνεται και να επικοινωνεί με τον Θεό καθώς και με τα άγια πνεύματα. Κατοικούσε στον Παράδεισο, στον οποίο τώρα κατοικούν μόνο οι ψυχές των αγίων αλλά και τα σώματά τους μετά την ανάσταση. Τότε τα σώματά τους θα αφήσουν την χοϊκή τους παχύτητα και θα γίνουν πνευματικά, όπως και πριν από την πτώση κι έτσι θα εισέλθουν στην τάξη των αγίων πνευμάτων και θα βρίσκονται σε ανοικτή επικοινωνία μαζί τους.

Μετά την πτώση ο άνθρωπος, σώμα και ψυχή, έχασαν τις πνευματικές τους ιδιότητες, που είχαν και βυθίστηκαν στην υλικότητα και τον θάνατο. Έτσι το σώμα του ανθρώπου λόγω της πτώσης εισήλθε στην κατηγορία, στην οποία ανήκουν τα ζώα. Σε αυτήν την κατάσταση οι σωματικές αισθήσεις είναι ανίκανες

να έλθουν σε επικοινωνία με τα πνεύματα: Δεν τα βλέπει, δεν τα ακούει, δεν τα αισθάνεται. Τα άγια πνεύματα αποφεύγουν να έλθουν σε επικοινωνία με τους αμαρτωλούς ανθρώπους, γιατί τους θεωρούν ανάξιους, ενώ τα πονηρά πνεύματα πασχίζουν να μένουν απαρατήρητα, για να ξεγελούν τους ανθρώπους και να τους σέρνουν στην αμαρτία και στην αιχμαλωσία με τις αμαρτωλές σκέψεις και πράξεις. Τα πνεύματα που βλέπουν με τα σωματικά τους όργανα οι άνθρωποι, που βρίσκονται σε κατάσταση αμαρτίας, δεν είναι άγγελοι αλλά δαίμονες.

Οι άνθρωποι με την μελέτη του Νόμου του Θεού, με την άσκηση, την ταπείνωση και την προσευχή αποκτούν την αντίληψη των πνευμάτων μέσω των πνευματικών οφθαλμών αλλά και μέσω των σωματικών οφθαλμών. Έτσι οι άνθρωποι αυτοί μετά τον σωματικό τους θάνατο εισέρχονται και πάλι στην τάξη των αγίων πνευμάτων και στην κοινωνία μαζί τους.

Στον μεταπτωτικό άνθρωπο οι αισθήσεις παραμένουν κλειστές για τα πονηρά πνεύματα και ανοίγουν και κλείνουν μόνο με την εντολή του Θεού. Ο Θεός από την μεγάλη του φιλανθρωπία έδωσε αυτήν την δυνατότητα στους ανθρώπους, κι έτσι τα πονηρά πνεύματα, αφού δεν μπορούν να εισέλθουν από τις κανονικές θύρες, παραμένουν έξω και πολεμούν τους ανθρώπους από εκεί. Μπαίνουν μόνο στις ψυχές των αμαρτωλών ανθρώπων, που με τις αμαρτίες τους προσκαλούν τα πονηρά πνεύμα, χωρίς οι ίδιοι να το καταλαβαίνουν. Κι όταν κάνουν κατοχή στη ψυχή του ανθρώπου και ο άνθρωπος γίνει δαιμονισμένος έχει την τύχη του δαιμονισμένου της παραβολής, που ρίχνονταν στη φωτιά να καεί, στο νερό να πνιγεί, γιατί τα πονηρά πνεύματα θέλουν την καταστροφή και τον θάνατο των ανθρώπων. Όσοι πάλι συμμαχούν με τις σατανικές δυνάμεις, γίνονται σατανιστές που προβαίνουν σε ανθρωποθυσίες και ειδική εγκλήματα.

Όταν το λογικό κυριαρχεί στα πάθη, λέγει ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, κάνει τις αισθήσεις όργανο των αρετών. Αντίθετα, όταν τα πάθη κυριαρχούν πάνω στο λογικό, οι αισθήσεις υπηρετούν την αμαρτία. Δεν υπάρχει καμία αίσθηση πιο επικίνδυνη από την αφή, λέγει ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος. Όλες οι αισθήσεις είναι εύκολες στην αμαρτία κατά τον Άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο. Ο Θεός εγκατέστησε τις πιο αξιόλογες αισθήσεις του ανθρώπου, όραση, όσφρηση, ακοή, γεύση στο κεφάλι του, στο πιο ψηλό σημείο του σώματος, για να δείξει την συγγένεια του ανθρώπου με τα ουράνια, λέγει ο Μέγας Βασίλειος.

Αυτός είναι κατά τον Γρηγόριο τον Θεολόγο, ο πρωταρχικός σκοπός και η αιτία για την οποία, ο Θεός δημιούργησε τις θυρίδες των αισθητηρίων: για να γίνεται δηλαδή ο νους «επόπτης της αισθητής κτίσεως και μύστης της νοουμένης». Γι' αυτό έγιναν οι αισθήσεις, για να αντιλαμβανόμαστε μέσω των αισθητών τα νοητά και να ανυψώνουμε το νου και την επιθυμία μας προς αυτά και να μην

εξαπατόμαστε, υποστηρίζει ο Άγιος Νικόδημος, ο Αγιορείτης. Γι' αυτό και ο υμνογράφος τονίζει για τους Τρεις Παίδες: «Οὐκ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει οἱ θεόφρονες, παρὰ τὸν Κτίσαντα». Δεν θεοποίησαν τα δημιουργήματα αλλά τον Δημιουργό. Τα αισθητήρια ὄργανα δημιουργήθηκαν, για να μπορεί ο άνθρωπος να ικανοποιεί τις σωματικές του ανάγκες και κατά δεύτερο λόγο μέσω των αισθήσεων και με την βοήθεια των δημιουργημάτων, να ανεβαίνει στη γνώση και στην αγάπη του Θεού (Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης).

(Συνεχίζεται)

Πηγή pemptousia.gr